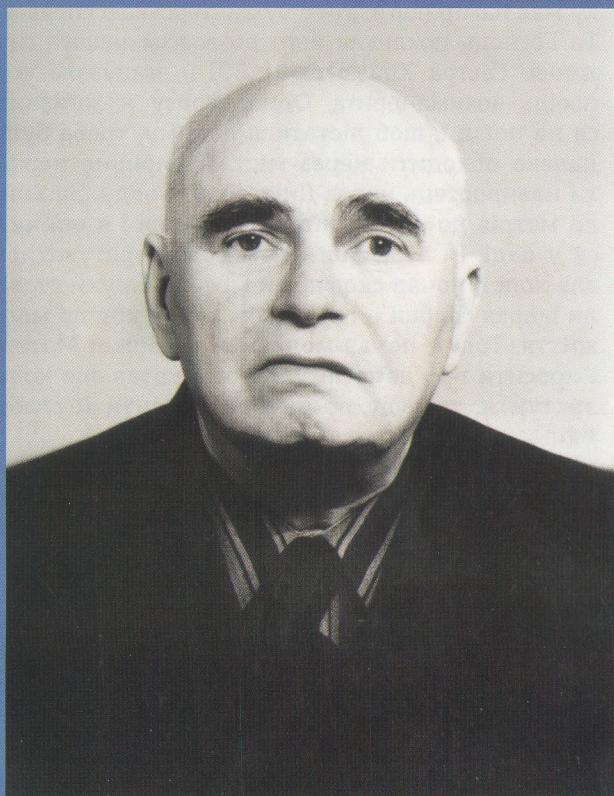

Блаженні переслідувані за правду,
бо їхнє Царство Небесне.

Мт. 5, 10

АРХИМАНДРИТ
кир НИКАНОР
ДЕЙНЕГА

08.12.1907 — 08.11.1982

МИКОЛАЙ ДЕЙНЕГА народився 8 грудня 1907 р. у селі Свистільники (пізніше — с. Світанок, що на Івано-Франківщині) у сім'ї залізничника Петра Дейнеги. Своє життя Миколай на початку мав намір пов'язати з бухгалтерською справою. Та Господь покликав його до зовсім іншого служіння. Сестра Хризантія († 2014) згадувала розповідь архимандрита: **Одного разу я запізнився на поїзд і, щоб дістатися додому, треба було далеко обходити через міст. Я вирішив перейти навпростець через Дністер по льоду. За кілька метрів до берега лід проломився і я опинився у воді. Зі всіх сил я намагався врятуватися, але холод почав сковувати моє тіло, рухи ставали щораз слабші і я зрозумів, що це кінець мого життя. Тоді я почав молитися до Божої Матері і просити про допомогу. Я собі сказав, що коли врятуюся, то буду до смерті голосити її славу. Якимось чином я опинився на березі.**

Невдовзі стався випадок, що змінив життя Миколи Дейнеги назавжди. Якось у одному з сіл, куди його скерували в службових справах, Микола зауважив монахиню, яка щодня молилася з книжки. Монахиною виявилася сестра-студитка, яка розповіла Миколі про Унівський монастир і дала його адресу. Під час відпустки Микола поїхав до Унева. Перше, що побачив, зайшовши до церкви, була чудотворна ікона Богородиці, яка ніби промовляла: **Ти ж обіцяв мені служити.** Так Микола залишився в монастирі.

У 1933 р. Микола Дейнега вступив до числа ченців Свято-Успенської Унівської Лаври і 16 червня 1935 р. отримав перший монаший постриг.

Важка фізична праця, до якої залучили новоприбулого, що не відзначався міцним здоров'ям, спонукала Миколу до пошуків іншої монашої спільноти. Тож, полишивши Унів, він пустився в дорогу, що пролягала лісом. І раптом чує: **Миколо, вернися!** Оглядається — нікого. Рушив далі, але знову чує: **Вернися!** Так повторилося тричі, і Микола зрозумів, що це — голос Божої Матері. Одразу повернувся до келії і довідався, що архимандрит Климентій (Шептицький) хоче його бачити. Під час теплового знайомства, архимандрит одразу запитав Миколу, чи хоче він стати священником.

Життя в монастирі для брата Миколи було важким через його слабке здоров'я і часті нездужання. Але і тут проявлялася Божа воля. У журналі «Ясна путь» час до часу брат складав подяки за вислухані молитви: **Непорочному Зачаттю пречистої Діви Марії, св. Обручникові Йосифові, св. Миколаєві й св. Терезі від Дитятка Ісуса** — складаю найсердечніше подяку за видужання з тяжкої недуги та многі інші ласки, які я одержав за їх посередництвом від Божого Милосердя.

15 липня 1938 р. брат Миколай приймає малу схиму з іменем Никанор та переїздить із Лаври до Львівського монастиря священномученика Йосафата — «Студіону». А через рік розпочалася Друга світова війна, що не раз призвела до зміни влади у Галичині. Ці події стали великим випробуванням для УГКЦ.

У такі непрості часи 1 жовтня 1939 р. відбулися дияконські, а 29 жовтня того ж року — ієрейські свячення монаха Никанора. Їх здійснив митрополит Андрей (Шептицький) у домашній капличці при соборі св. Юра. У наступні роки життя о. Никанора буде тісно пов'язане з монастирем св. Йосафата на вул. Петра Скарги, 2а (нині — Є. Озаркевича), настоятелем якого він невдовзі стане.

За часів німецької окупації о. Никанор мусив увесь день працювати, а ночами молився. Брати звернулися до архимандрита Климентія з проханням звільнити о. Никанора від молитовного правила. Дізнавшись про це, о. Никанор сказав: **Якщо ми не будемо молитися, то хто буде за нас це робити?**

У 1942 р. із ініціативи митрополита Андрея розпочалася акція порятунку євреїв. У монастирі св. Йосафата серед інших євреїв під виглядом новика Романа Митки перебував Курт Левін (1925–2014). Окрім переховування євреїв у монастирі, о. Никанор, очевидно, був залучений і до укриття їх у митрополичій друкарні «Студіон».

11 грудня 1942 р. о. Никанора заарештовують за звинуваченням у друці антинімецьких листівок та ув'язнюють у тюрмі по вулиці Лонцького. Не раз він дивився в очі смерті, але опіка Матері Божої вберегла життя ревного монаха: ні важкі недуги, ні рука тюремного вбивці, ані лютий пес, що на смерть загризав ув'язнених, не завдали йому шкоди.

Через пів року, на друге чи третє особисте звернення митрополита Андрея, напівживого о. Никанора відпустили з в'язниці. Виснажений і кволий він оселяється у с. Якторів, що неподалік від Унівської Лаври. Після закриття монастиря св. Йосафата у 1945 р. о. Никанор став ігуменом Свято-Успенської Унівської Лаври. У 1950 р. радянська влада ліквідувала Унівську Лавру, а монахів вигнала з неї.

Отець Никанор переїхав на проживання до с. Рудно побіля Львова. Саме тут у 1951 р. його застала звістка про смерть архимандрита Климентія. Згідно з його заповітом, о. Никанор стає на чолі спільноти студитів.

Розуміючи, наскільки важливою для монахів, що живуть у розсіянні, є спільнота, новий архимандрит Никанор розпочав організацію невеличких чернечих обителей. За це він зазнав гонінь від комуністів, зокрема пережив декілька обшуків та викликів від КДБ. Однак Господь беріг свого слугу від ув'язнення.

У 1963 р. архимандрит Никанор переїхав до Львова, оселившись на вулиці Терешкової (нині — І. Виговського). Працюючи кочегаром, він продовжував керувати чернечим життям усіх монахів катакомбної Унівської Лаври та водночас душпастирював. Також архимандрит Никанор благословив організацію підпільного монастиря в Польщі. Окрім того, організував і керував своєю підпільною семінарією, де готувалися до рукоположення монахи. Сам викладав моральне і догматичне богослов'я та разом із ієрм. Юліаном (Вороновським) переклав із французької українською мовою «Типікон».

У лютому 1972 р. архимандрит Никанор висвячений на єпископа-помічника катакомбної Львівської Архиепархії УГКЦ. Свячення, які таємно відбулися в домі по вулиці Солов'їній у Львові, здійснив архієпископ Василій (Величковський).

7 листопада 1980 року, у підпільному монастирі у Львові, кир Никанор рукоположив в ієромонахи (напередодні відбулися дияконські свячення) Петра (Гладія) — майбутнього ігумена Унівської Лаври.

8 листопада 1982 р. у м. Львові на 75-му році життя та 32-му році архимандритства перестало

Могила кир Никанора Дейнеги на Янівському цвинтарі у Львові.

битися серце владика Никанора, якому Господній промисел доручив керівництво студійськими обителями у такий нелегкий період нашої історії.

Владика Никанор прожив надзвичайно драматичне і складне життя. Йому постійно дошкуляли проблеми зі здоров'ям, він перебував тривале нацистське ув'язнення, сповнене знущань та загроз смерті. Проте єдине залишилося незмінним у ньому — це надія на Божу волю і заступництво Пречистої Діви Марії. Завдяки цьому кир Никанор зумів зберегти віру та врятувати не лише своє життя, а й життя інших людей. Ставши архимандритом студитів, владика Никанор второпно і з батьківською любов'ю провадив довірену йому спільноту в жорстоких реаліях радянського тоталітарного ладу. Так, архимандрит Никанор зберіг студійську чернечу спільноту до доби, в якій незабаром відбулося як воскресіння Церкви, так і її чернецтва.

Меморіальна таблиця владці Никанору на будинку по вул. Виговського, 58 у Львові в якому він мешкав і працював у 1960-1982 рр.

